

NELE-EVA STEINFELD

pianist

Gil Shaham pälvis Avery Fischer Prize'i Viuldaja Gil Shaham sai hiljuti suure tunnustuse osaliseks, pälvides ameerika tippmuusikutele mõeldud 75 000 USA dollari suuruse Avery Fischer Prize'i. Võidu tegi Gil Shahamile pärast ühist kontserti Lincoln Centeris üllatuslikult teatavaks Venetsueela dirigent Gustavo Dudamel, sest nimetatud preemia nominente hoitakse auhinna väljakuulutamise eel alati saladuses. Preemia on oma nime saanud tunnustatud audiotehnika spetsialisti Avery Fischeri järgi ja esimest korda anti see välja 1974. aastal. Sel aastal Fischer suri, pärandades arvestatava summa klassikalise muusika väljapaistvate interpretide toetamiseks. Varasematel aegadel on auhinnasaajateks teiste hulgas olnud näiteks Murray Perahia, Pamela Frank, Yo-Yo Ma, Emanuel Ax, Midori ja Joshua Bell.

Gil Shaham on sündinud Illinoisis. Kui ta oli kaheaastane, kolis perekond Iisraeli. Viulit hakkas Shaham mängima seitsmeaastaselt, jätkates kümneaastaselt õpinguid Juilliardis ja Aspenis. Tema rahvusvaheline karjäär sai hoo sisse 1989. aastal, mil ta asendas Itzhak Perlmani ärajäänud kontserti, esinedes koos Londoni sümfooniaorkestriga Michael Tilson Thomase dirigeerimisel.

Shaham mängib 1699. aastast pärineval Stradivariuse viiulil, mis kannab nime "Comtesse de Polignac". Ta on teinud firmale Deutsche Grammophon üle kahekümne salvestuse ning pani hiljuti aluse ka isiklikule plaadifirmale nimega Canary.

Riccardo Muti keeldus esinemisest prints Charlesi juubelil

Novembris tähistati Inglismaal prints Charlesi 60. aasta juubelit. Sellega seoses oli Londoni Filharmoonia orkestrit kutsutud juhatama itaalia dirigent Riccardo Muti, kes aga viimasel hetkel Inglismaale sõidust loobus. Muti oleks pidanud juhatama Filharmoonia orkestrit kuninganna Elizabeth II korraldatud galal.

Ajakirjanduses väideti, et selline ootamatu plaanide tühistamine leidis Riccardo Muti sõnul aset seetõttu, et tema poolt prints Charlesi juubeliks spetsiaalselt koostatud kavast jäi pärast kärpeid alles vaid

Inglismaa hümn ning üks briti helilooja teos. Samas rõhutas Muti oma kestvalt häid suhteid briti kuningliku perekonnaga, meenutades, kuidas kuninganna Muti ametisoleku ajal La Scalat külastas. Samuti tõstis ta esile prints Charlesi häid suhteid Filharmoonia orkestriga.

Orkestri pressiesindaja sõnul oli tegemist logistiliste probleemidega ning ta avaldas lootust, et koostöö orkestri ning dirigendi vahel leiab kindlasti tulevikus aset. Buckinghami palee esindaja keeldus kommentaaridest, mainides, et tegemist oli privaatse üritusega ning kuninganna oli sunnitud kava lühendama. Kuninganna oli aga solvunud, et Riccardo Muti üllatusena plaanitud esinemise printsi juubelipeol üldse avalikustas. Filharmoonia orkester esines peol dirigent Christopher Warren-Greeni juhatusel kõigest hoolimata.

Riccardo Muti on varemgi erinevaid pakkumisi üles öelnud. Neli aastat tagasi katkestas ta Verdi ooperi "La Forza del Destino" projekti, kuna toimus kokkupõrge Covent Gardeni ametnikega. 2005. aastal lahkus ta La Scalast, sest ei saanud läbi orkestrantide ja ametnikega. Käesoleval aastal võttis Muti vastu kunstilise juhi koha Chicago sümfooniaorkestri juures ning peaks nendega ühinema 2010 aasta hooajal.

Maailma esiorkestrid selgunud

Briti muusikaajakiri Gramophone tegi hiljuti teatavaks maailma parimate orkestrite ladviku. Kahekümnest tipporkestrist koosneva pingerea kokkupanekul lähtuti Ameerika, Euroopa ja Aasia muusikakriitikute ning ajakirja toimetajate hinnangutest. Tipporkestrite peamiseks silmapaistvaks omaduseks nimetas Gramophone'i toimetaja James Inverne orkestri isikupärast ja silmapilkselt äratuntavat kõla.

Ülekaaluka esimese koha saavutas Amsterdami Royal Concertgebouw' orkester, teine ja kolmas olid vastavalt Berliini ja Viini filharmoonikud ning neljandale ja viiendale kohale asetustid Londoni ja Chicago sümfooniaorkester. Kahekümne parema hulka kuulusid veel Baieri Raadio sümfooniaorkester, Clevelandi, Bostoni ja San Francisco sümfooniaorkester ning Los Angelese ja New Yorgi filharmoonikud, sa-

muti Dresden Staatskapelle, Budapesti Festivaliorkester, Maria teatri orkester, Vene Riiklik Sümfooniaorkester, Peterburi filharmoonikud, Leipzigi Gewandhaus Orkester, Metropolitan Opera orkester, Saito Kineni sümfooniaorkester ja Tšehhi filharmoonikud.

Suri dirigent Richard Hickox

23. novembril suri Walesis südameataki tagajärjel briti dirigent Richard Hickox. Richard Sydney Hickox sündis Inglismaal Stockenchurchis 1948. aastal. Kirikuõpetajast isa viis teda igal laupäeval kirikusse, kus tulevast muusikut hakkas paeluma orelimäng. Niipea kui jalad pedaalideni ulatusid, hakkas Hickox orelitunde võtma, mängides seitsmeaastaselt juba jumalateenistustel. Kuuesteiskümneaastaselt alustas Hickox tööd kirikukoori dirigendina, pühendudes sellele kolm aastat.

1971. aastal asutas Hickox Londoni Sinfonia ja ansambli nimega Richard Hickox Singers. Tema töö koorijuhina oli väljapaistev ning 1976. aastal määrati ta Londoni Sümfooniakoori juhiks. Kaheksakümneandetest aastatest alates süvenes ta üha rohkem orkestrimuusika maailma, olles kaheksa aastat Northern Sinfonia kunstiline juht. Viis aastat tegutses Hickox Itaalias Spoleto festivali kunstilise juhina ning aastatel 2000–2006 oli ta BBC Walesi Rahvusorkestri peadirigent. Tema viimaseks töökohaks oli Austraalia Ooper.

Repertuaaris keskendus Hickox suures osas inglise muusikale, salvestades plaadifirmale Chandos 280 heliplaadi seas terve rea esiettekandeid. 1997. aastal tõi talle Grammy auhinna Benjamin Britteni ooperi "Peter Grimes" salvestus ning viiel korral pälvis ta erinevate muusikateostega briti muusikaajakirja Gramophone preemiad.

Oma surmapäeval tegi Hickox üht viimastest proovidest Inglise Rahvusooperis, kus oli lavale tulemas Ralph Vaughan Williamsi ooper "Riders to the Sea", mis räägib surmast ning sellega toimetulekust. Etendus pühendati lahkunud dirigendile.

Gennadi Roždestvenski katkestas kontserdisarja

Vene dirigent Gennadi Roždestvenski katkestas hiljuti kontserdisarja Bostoni Süm-

Eestis festivali NYJD '05 külalisena viibinud austraaliala helilooja Brett Dean pälvis kaaluka Grawemeyeri auhinna.
FOTO INTERNETIST

Kroonprintsess Victoria annab Mirjam Tallyle üle Rootsi tähtsaima muusikaauhinna Christ Johnson Priseti.
FOTO CHRISTOFFER BERGSTRÖM

fooniaorkestriga, leides, et talle on liiga vähe reklaami tehtud. Nimelt pidi Gennadi Roždestvenski juhatama Bostoni sümfooniaorkestrit neljal kontserdil, kus solistina astus üles tšellist Lynn Harrel. Prooviperiood oli möödunud väga edukalt, kuid siis märkas 77-aastane maestro, et kontserdi reklaamidel on palju suurem pind solisti ja tema foto tarvis, Roždestvenski nimi jäi aga kuulutustel tagaplaanile. Samuti ei toodud teda esile Bostoni sümfooniaorkestri hooajabrošüüris. Dirigent pidas seda moraalseks solvanguks ning ütles, et vene traditsioonide järgi on tal õigus vahendeid valimata oma au kaitsta.

Gennadi Roždestvenski on seisnud paljude tipporkestrite ees, nagu Berliini filharmonikud, Chicago sümfooniaorkester ja Londoni sümfooniaorkester ning juhatanud korduvalt ka Bostoni sümfooniaorkestrit. Bostoni sümfooniaorkestri esindaja avaldas juhtumi pärast ajakirjanduses suurt kahetsust. Et orkestrit sellest olukorrast päästa, pidi oma plaanid katkestama Bostoni sümfooniaorkestri abidirigent Julian Kuerti, kes oleks pidanud samal ajal esinema hoopis Edmontoni sümfooniaorkestriga kontserdil, kus tema isa, tuntud Kanada pianist Anton Kuerti esitas Schumanni klaverikontserti.

Brett Dean pälvis Grawemeyeri auhinna

Austraalia helilooja Brett Dean võitis viiulikontserdiga “Kadunud kirjakeerutamise kunst” 2009. aasta Grawemeyeri kompositsiooniauhinna. 200 000 USA dollari suurust Grawemeyeri auhinda annab igal aastal välja Louisville'i ülikool ning seda peetakse maailma mainekaimaks kompositsiooniauhinnaks, mille puhul võib võimata paralleele Nobeli preemiaga. Auhind anti esmakordselt välja 1984. aastal ja selle on võitnud näiteks Witold Lutosławski, György Ligeti, John Adams ja György Kurtág. Deani teos valiti võitjaks 145 kandidaadi hulgas.

Brett Dean on sündinud 1961. aastal Austraalias. Komponeerimist alustas ta 1988. aastal, pälvides peagi tähelepanu. Praegu tegutseb ta ka violasolisti ja dirigendina, olles Austraalia Rahvusliku Muusikaakadeemia kunstiline juht. Brett Dean oli ka 2005. aasta NYJD-festivali üks peakülalisi.

Auhinna saanud kontserdi tellis heliloojalt viuldaja Frank Peter Zimmermanni tarvis Kölni filharmonia ja Kuninglik Stockholmi Filharmoniaorkester ning teose esiettekannet juhatas 2007. aastal Kölni filharmonias helilooja isiklikult. Kõik kontserdi osad algavad tsitaatidega kirja-

dest, kus viiul püüab luua kirjale vastava meeleolu, asudes kord kirjutaja, kord saaja rolli. Teose aluseks võetud kirjad aga pärinevad Johannes Brahmsilt, Hugo Wolfilt, Vincent van Goghilt ja Ned Kellylt.

Mirjam Tally pälvis Rootsi tähtsaima helikunstipreemia

Rootsi tähtsaima helikunstipreemia, Kuningliku Muusikaakadeemia Christ Johnson Priseti pälvisid sel aastal Per Mårtensson ja Mirjam Tally. Mirjam Tally on eesti helilooja, kes 2006. aasta sügisest alates elab ja töötab Rootsis Gotlandil Visbys. Ka teine preemiasaaja Per Mårtensson elab Gotlandil. Pidulikul tseremoonial Rootsi Kuninglikus Muusikaakadeemias andis Mirjam Tallyle auhinna üle Rootsi kroonprintsess Victoria.

Mirjam Tally sai auhinna orkestriteose “Turbulence” eest. Teos valmis 2006. aastal festivali Eesti muusika päevad tellimisel ja selle kandis esmakordselt ette 2007. aasta Eesti muusika päevadel Eesti Riiklik Sümfooniaorkester Risto Joosti juhatusel. “Turbulence” on veel kõlanud Vilniuses Rahvusvahelise Nüüdismuusika Ühingu aastafestivalil “World Music Days”. Lugu äratas suurt tähelepanu selle aasta sügisel Veneetsia biennaali nüüdismuusika festivalil.